

Geachte voorzitter, geachte raadsleden,

Hartelijk dank voor de mogelijkheid te mogen inspreken.

Ik doe dat namens de buurtvereniging 'De Heidebuorren' van Sumarreheide'.

Met een knipoog naar de beginzin van het voorliggende riedsútstel, informeer ik u met trots en enthousiasme over het gewenste en bereikte resultaat van óns beleid. Hoe wij van Sumarreheide voor en ten bate van Sumar het oud papier en karton inzamelen. Verderop in mijn betoog trek ik het breder, naar de gehele gemeente.

Sumarreheide en omstreken telt zo'n 70 adressen. En nagenoeg iedereen is lid van de buurtvereniging. Op die 70 adressen wonen de 35 vrijwilligers die zich het jaar rond actief inzetten voor het ophalen van het oud papier. Dat gebeurt maandelijks en in verschillende ploegen. Er zijn ploegen die met auto en kar bij de huizen langsgaan. En er zijn ploegen die dat met de kraakpersauto doen. Alles aan de hand van een rooster dat jaarlijks wordt opgesteld. En nog nooit is er een ploeg onvolledig op stap gegaan, want via de groepsapp regent het aanmeldingen voor vervanging als dat nodig is. Het jaar wordt afgesloten met een gezamenlijke snertmaaltijd bij Klaas in de schuur. Eén groot feest!

Op Sumarreheide voorwaar een activiteit met de hoogste frequentie en met het grootste aantal vrijwilligers.

Vrijwilligers. In de door uw raad in – ik meen – oktober van 2021 vastgestelde beleidsvisie 'Mienskip als basis', staan vrijwilligers als nummer één genoemd voor hun rol als bouwers van de stevige sociale basis die van vitaal belang is voor de mienskip.

En met de wijze waarop de inzameling oud papier en karton door ons na het door u vastgestelde Grondstoffenbeleidsplan in de afgelopen jaren is vormgegeven, werd die stevige sociale basis gelegd.

In de afgelopen jaren heeft dit geleid tot een enorme spin-off. De onderlinge band tussen al deze vrijwilligers leidt tot verbinding en zorgt voor een nog grotere en hechte cohesie in ús mienskip. Een bijkans onuitputtelijke bron voor tal van activiteiten. Niet alleen voor activiteiten in het hier en nu, maar ook voor die welke ons nog in de toekomst staat te wachten. Meer vrijwilligers, meer mantelzorg, meer vriendendiensten, meer familie. Van een door de overheid gedragen samenleving naar een participatiesamenleving.

In het huidige tijdsgewricht is de transitie gaande van een overheid-gedragen samenleving naar een participatiesamenleving. We zien een verschuiving van een verzorgingsstaat naar een samenleving waarin burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties zelf actief meedenken, meebeslissen en bijdragen aan maatschappelijke vraagstukken en voorzieningen.

En nu dreigen onze vrijwilligers te worden vervangen door robotarmen die minicontainers legen.

Met een besluit daartoe gooit u het kind met het badwater weg.

En waarom? Meer kilo's?

En voor wat? Minder euro's?

Met die meer kilo's en minder euro's is de operatie gelukt maar de patiënt overleden. Weg 35 vrijwilligers. Weg ons en uw kapitaal.

En dan heb ik het alleen nog maar over Sumar en Sumarreheide. En niet eens over Aldtsjerk, Burgum, Earnewâld, Eastermar, Garyp, Gytsjerk, Hurdegaryp, Jistrum, Mûnein, Oentsjerk, Ryptsjerk en Tytsjerk. Over hoeveel vrijwilligers hebben we het dan? Honderden!

Onze vrijwilligers zijn onmisbaar voor het functioneren én waarborgen van de continuïteit van ús mienskip.

En het geld dan? Daar heb ik het niet over. Want met een discussie over die paar zilverlingen ga je volstrekt voorbij aan wat er in de afgelopen jaren aan waardevast kapitaal is opgebouwd aan het kapitaal aan vrijwilligers en hun werk. In uw gemeente beschikt u nu over een paraat leger aan vrijwilligers dat met een simpele druk op de knop ook voor toekomstige taken te activeren is. Koester deze gedachte.

(Zijdelings wil ik nog het volgende opmerken. In het voorliggende raadsvoorstel wordt gedreigd met de gevolgen van het schuren met het rechtsgelijkheidsbeginsel. Mijns inziens geeft dat totaal geen pas. Want dat beginsel geldt als sinds de eerste Grondwet van 1798. Bij het vaststellen van het Grondstoffenbeleid in 2020 was dat kennelijk niet een item, en om dat dan nu opeens ten tonele te voeren, is op z'n zachtst gezegd niet echt chique.

Hetzelfde geldt voor het onderdeel subsidie aan de ophalende verenigingen. Ook ten tijde van het vaststellen van het huidige Grondstoffenbeleidsplan gold het principe dat de afvalstoffenheffing een baatbelasting is en niet mag worden gebruikt voor lantaarnpalen of subsidies aan verenigingen. Maar toentertijd was het kennelijk wel verrekte gemakkelijk om de verengingen voor de oudpapierkar te spannen.

Het lijkt wel erg selectief om in het riedsútstel slechts bepaalde citaten uit het handboek VANG te citeren. Niet wordt vermeld dat daarin ook staat dat de huidige wijze van ophalen de sociale cohesie stimuleert alsmede de betrokkenheid van de gemeenschap én de goede kwaliteit.)

Tot slot.

In het voorliggende riedsútstel wordt u door het college feitelijk gevraagd wat te vinden van het voorstel om een compleet leger aan vrijwilligers bij de straat te zetten. Mijn advies aan u luidt: doe het niet, maar verhef het ophalen 'oud papier en karton' tot cultureel erfgoed en borg daarmee de sociale cohesie van ús mienskip

Ik wens u heel veel wijsheid met de besluitvorming.

Namens buurtvereniging 'De Heidebuorren',

Bert Grit

Sumarreheide, 2 oktober 2025